

Warszawa, 26 marca 2015 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Pacjenta
Krzyszyna Barbara Kozłowska

RzPP-ZZP.420.23.2015.KAS

Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 i 7 *ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*¹ zwracam się do Pana Ministra z prośbą o przedstawienie stanowiska w następującej sprawie:

Stosownie do art. 1 ust. 1 *ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*² organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane m.in. do przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu. Postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu uregulowane jest w rozdziale 2 ww. ustawy. Na podstawie art. 21 ust. 1 ww. ustawy leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzą podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Art. 21 ust. 3 ww. ustawy stanowi, że od osób uzależnionych od alkoholu nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie leczenia odwykowego udzielane przez podmioty określone w ust. 1 tego artykułu. Zgodnie z art. 22 ust. 1 ww. ustawy zarząd województwa organizuje na obszarze województwa podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia odwykowego oraz wojewódzki ośrodek terapii uzależnienia i współuzależnienia.

¹ tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 159 z późn. zm.

² tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 405

Na podstawie art. 23 ust. 1 ww. ustawy, członkowie rodziny osoby uzależnionej od alkoholu, dotknięci następstwami nadużywania alkoholu przez osobę uzależnioną, uzyskują w podmiotach określonych w art. 22 ust. 1 świadczenia zdrowotne w zakresie terapii i rehabilitacji współuzależnienia oraz profilaktyki. Za świadczenia te od wymienionych osób nie pobiera się opłat. Zgodnie z art. 23 ust. 2 ww. ustawy dzieci osób uzależnionych od alkoholu, dotknięte następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców, uzyskują bezpłatnie pomoc psychologiczną i socjoterapeutyczną w podmiotach określonych w art. 22 ust. 1 i poradniach specjalistycznych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.

W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień³ (zał. 5 i 6) wymienia się m.in. świadczenia gwarantowane realizowane w warunkach:

- 1) dziennych leczenia uzależnień oraz
- 2) ambulatoryjnych leczenia uzależnień,

– dla członków rodzin i osób pozostających w bliskich relacjach (współuzależnionych).

Warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także zasady i tryb finansowania tych świadczeń określa *ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*⁴. Osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w tej ustawie wymienione są w art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Jednocześnie, w art. 12 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* wskazuje, że przepisy tej ustawy nie naruszają przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej udzielanych bezpłatnie bez względu na uprawnienia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego – w tym, stosownie do art. 12 pkt 2 ww. ustawy, na podstawie art. 21 ust. 3 *ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Jak wskazano na wstępie przepis ten dotyczy osób uzależnionych od alkoholu. Brak jest w przepisach *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* określenia uprawnień do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych bezpłatnie bez względu na uprawnienia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego osobom, o których mowa w art. 23 ust. 1 *ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (tj. członkom rodzin osoby

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1386 z późn. zm.

⁴ tj. z 2008 r. Dz. U. Nr 164, poz. 1027

uzależnionej od alkoholu, dotkniętych następstwami nadużywania alkoholu przez osobę uzależnioną).

Na podstawie art. 13 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, świadczenia opieki zdrowotnej udzielane świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni są finansowane z budżetu państwa, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 kwietnia 2014 r. w sprawie sposobu i trybu finansowania z budżetu państwa świadczeń opieki zdrowotnej*⁵ określa (zgodnie z § 1 i 2 ust. 1 ww. rozporządzenia) finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom, o których mowa w art. 2 ust. pkt 2 i 3 oraz art. 12 pkt 2-4, 6, 9 i 26 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*.

W odniesieniu do dzieci osób uzależnionych od alkoholu, dotkniętych następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców (art. 23 ust. 2 ww. ustawy) zastosowanie ma art. 2 ust. 1 pkt 3 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Natomiast wskazane przepisy nie odnoszą się wprost do kwestii finansowania świadczeń opieki zdrowotnej dla członków rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, dotkniętych następstwami nadużywania alkoholu przez osobę uzależnioną – które to świadczenia przysługują im bezpłatnie (art. 23 ust. 1 *ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*) – w szczególności osób nie spełniających żadnej z przesłanek określonych w art. 2 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. W związku z tym zwracam się z prośbą o stosowne odniesienie się do powyższego zagadnienia.

W przypadku, w którym kwestia ta rzeczywiście nie znajdowałaby bezpośredniego uregulowania, zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 5 *ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*, wnoszę o podjęcie stosownych działań legislacyjnych w zasygnalizowanym zakresie.

2
poważnie
D. Dobosz,

⁵Dz. U. z 2014 r. poz. 473

